

Namazdaki şahitliğimiz

Kıbrıs'tan Muhammed Said Erdur:
“Ettahıyyatü'nün mânâsı nedir? Namazlarda Ettahıyyatü okunurken kimi işaret parmağını kaldırıyor, kimisi de kaldırmıyor; doğru olan hangisidir?”

Ettahıyyatü namazda Allah'ın varlığına ve birliğine ve Hazret-i Muhammed'in (asm) Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna olan şahitliğimizdir. Bu şahitliği ilk defa Miraç esnadında Hazret-i Cebrail (as) gösterdi. Ardından bize Hazret-i Cebrail'in (as) sünneti olarak kaldı.

Abdullah ibn-i Mes'ûd (ra) anlatıyor: “Resûlullah'ın (asm) ardında namazda oturduğumuz zaman ‘Esselâmü Alallahi, Esselâmü Alâ Fülânin’ (Allah’a selâm olsun, Fülana [meselâ meleğe] selâm olsun.) derdik. Resûlullah (asm) bize şöyle buyurdu: ‘Selâm Allah'ın kendisidir. Her hangi biriniz namazda oturduğunda şu duâyı okusun: ‘Ettehiyyâtü Lillahi Vessalavâtü vettayibâtü. Esselâmü Aleyke Eyyühe’n-Nebıyyü ve Rahmetullâhi ve berekâtühû Esselâmü Aleynâ ve Alâ ibâdillâhi’s-Sâlihîn. Eşhedü en-lâ ilâhe illallah ve Eşhedü enne Muhammeden Abduhû ve Resûlüh.” (Bütün varlıkların hayatlarıyla yaptıkları sena ve övgüler Allah’a aittir. Bütün dualar Allah içindir. Bütün tertemiz fitratların selâmları Allah’a mahsustur. Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi senin üzerine olsun ey Nebî! Allah'ın selâmı bizim ve tüm sâlih kullarının üzerine olsun. Ben şehâdet ederim ki Allah'tan başka hak Ma'bûd yoktur. Ve yine ben şehâdet ederim ki, Muhammed Allah'ın kulu ve elçisidir.”¹

İbn-i Abbas'ın (ra) rivayeti de şöyledir: “Allah Resûlü (asm) bize Kur’ân’dan bir sûre öğretir gibi teşehhüdü öğretti. Teşehhüdü şu lafızlarla söylerdi: “Ettehiyyâtü’l-mübârekâtü’s-Salavâtü’t-Tayyibâtü Lillâhi. Esselâmü Aleyke Eyyühe’n-Nebıyyü ve Rahmetullâhi ve Berekatühû. Esselâmü Aleynâ ve Alâ İbâdillâhi’s-Sâlihîn. Eşhedü en-lâ ilâhe illallah ve Eşhedü enne Muhammeden Abduhû ve Resûlüh.”²

Namazda ettahıyyâtüyü okuma esnasında “LÂ İLÂHE” derken sağ elin işaret parmağını kaldırıp, “İLLALLAH” derken indirmek sünnettir. Parmağın kaldırılması başka ilâhları inkâra, indirilmesi de bir olan Allah'ı ispata işarettir. Bu yapılırken başparmak ile orta parmak halka yapılır; diğer iki parmak hafifçe bükülür. Üstad Saîd Nursî Hazretleri'ne göre Ettahıyyatü cümlesinin meâli kısaca şöyledir:

Ettehiyyâtü: Bütün hayat sahibi varlıkların hayatlarıyla gösterdikleri tesbîhât, Yaratıcı'larına takdim ettikleri fitrî hediyeler ey Rabb'im, Sana mahsustur. Ben dahi bütün onları bilerek, düşünerek, hissederek ve iman ederek Sana takdim ediyorum.

El-mübârekâtü: Bütün bereket ve tebrik sebebi ne varsa, "bârekallah" dedirten ve mübarek denilen hayatın özü ve çekirdeği olan mahlûkların, bilhassa tohumların, çekirdeklerin, tanelerin ve yumurtaların fitrî mübârekiyetlerini, tebriklerini, bereketlerini ve ibadetlerini onları temsilen Sana takdim ediyorum.

Es-Salavâtü: Canlıların özü olan ruh sahibi varlıkların hususî ibadetlerini ve duâlarını Rabb'im, onları temsilen Sana arz ediyorum.

Et-Tayyibâtü: Ruh sahibi varlıkların da özü olan kâmil insanların ve mukarrebîn meleklerin kalplerinin tertemiz şükür ve zikirlerini, nuranî ve yüksek ibadetlerini, Rabb'im, onları temsilen Sana takdim ediyorum. İlk cümle içinde Peygamber Efendimiz (asm) tüm taifelerin, tüm varlık sınıflarının ve tüm kâinat fertlerinin selâmlarını arz ettikten sonra; Cenab-ı Hak şöyle mukabele buyuruyor: "Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi; selâmını getirdiğin varlıkları temsilen sana olsun ey Şanlı Nebî!"

Peygamber Efendimiz (asm) bu İlâhî selâma da şöyle mukabele de bulunuyor: "Senin yüce selâmın tüm varlıklar olarak üzerimize ve senin sâlih kullarının üzerine olsun. "

Miraçta Peygamber Efendimiz'in (asm) Cenâb-ı Hak ile olan bu selâmlaşmasını işiten ve şahit olan Cebrâil Aleyhisselam, "Eşhedü en-lâ ilâhe illallah ve Eşhedü enne Muhammeden Abduhû ve Resûlüh" diyerek, yani "Ben şehâdet ederim ki Allah'tan başka hak Ma'bûd yoktur. Ve yine ben şehâdet ederim ki, Muhammed Allah'ın kulu ve elçisidir" diyerek bu şahitliği ifade etmiştir.³ İslâmiyet Allah'ın selâmını temsil eden dindir. Bu dini yaşayanlar "salihlerdir."

Cenâb-ı Hak, İslâmiyet ve İslâmiyet'i yaşayan salihler hürmetine dünyamıza barış ve esenlik lütfetsin. Üzerimize hidayetini artırsın ve bizi de salihlerden eylesin. Âmin.

Dipnotlar:

1- Müslim, Salât, 16/402

2- Müslim, Salât, 16/403

3- Şuâlar, s. 86-88